

Proposta de Mesura de l'Observatori Ciutadà Contra la Corrupció al

PLA DE PREVENCIÓ i REDUCCIÓ DEL FRAU FISCAL i DE FOMENT DE LES BONES PRÀCTIQUES TRIBUTÀRIES 2015-2018

A. Considerant que segons el Pla, l'economia submergida a l'Estat espanyol s'estima en uns 200.000 milions d'euros i que això pot suposar uns 67.000 milions d'euros de frau fiscalⁱ

B. Considerant que, en concret hi ha identificats sectors específics vinculats als frau fiscal, amb una gran opacitat (sector immobiliari, compravendes d'objectes valuosos, el joc, el turisme...)ⁱⁱ

C. Considerant que només en una de les mesures de control tributari, la del control d'aquests sectors específics, es fa referència a "entregues d'efectiu no declarades".ⁱⁱⁱ

D. Considerant les propostes del Pacte Social contra la Corrupció, signades per 11 partits del Parlament de Catalunya el 9 de desembre de 2015.

L'Observatori Ciutadà contra la Corrupció presenta aquesta mesura transversal,

Inspirada en el punt 6 del Decàleg contra la Corrupció^{iv}:

6. Reduir el diner en efectiu i promoure l'ús del diner personalitzat.

I en les propostes 17, 18 i 19 del Pacte contra la Corrupció^v:

17. Obligar totes les administracions públiques i els seus alts càrrecs (electes i no electes) a acollir-se al Règim de Transparència.

18. Oferir beneficis fiscals als ciutadans i les empreses que s'acullin voluntàriament al Règim de Transparència –només ús de diner personalitzat–, perquè estaran fora de sospita de no pagar tots els impostos que els corresponen.

19. Afavorir la reducció de l'ús social del diner anònim (efectiu) i la generalització del diner personalitzat (mitjans electrònics que garanteixen la traçabilitat). Començar per reduir, fins a eliminar, la circulació dels bitllets de 500, 200 i 100 €. És una mesura destinada a fer aflorar el diner negre.

PROPOSTA DE MESURA A INCLOURE AL

PLA DE PREVENCIÓ I REDUCCIÓ DEL FRAU FISCAL I DE FOMENT DE LES BONES PRÀCTIQUES TRIBUTÀRIES 2015-2018

Dins les Mesures de prevenció i control del frau

Títol: **Gradual supressió de l'ús de l'efectiu, començant pels bitllets de 500, 200 i 100 €.**

Redactat:

“Hi ha uns 614 milions de bitllets de 500 euros emesos (uns 300.000 milions d'euros). Espanya és el país de la zona euro on hi ha més bitllets de 500 euros en circulació (uns 68 milions de bitllets, és a dir, uns 34.000 milions d'euros, un 74% del diners en circulació, que faciliten els 26.200 milions d'euros en activitats lligades a la prostitució i les drogues i els 67.000 milions de frau fiscal). També Espanya és el primer país d'Europa en blanqueig de capitals, tal i com demostra un informe de la Secretaria d'Estat Nord-americà (un blanqueig lligat principalment al narcotràfic i al crim organitzat)^{vi}. En línia amb les recents intencions del Banc Central Europeu d'anar reduint els bitllets de 500€, cal afavorir-ne la reducció social del seu ús. **Com a primer pas, retenir aquests bitllets ingressats en entitats financeres i administracions públiques i no posar-los de nou en circulació.**

Com a segon pas, plantejar la possibilitat d'aplicar un Règim de Transparència com el citat en el Pacte Social Contra la Corrupció.

Com a tercer pas, plantejar la possibilitat d'afavorir la compra de deute públic a 10 anys, sense interessos, per aquelles adquisicions fetes amb aquests tipus de bitllets.

Finalitat:

Combatre estructuralment l'economia submergida – també la delictiva – i el frau fiscal corresponent, en reduir el diner efectiu – especialment els bitllets de més valor – que n'és la principal eina i que tècnicament es pot identificar amb el diner negre.

Indicadors:

Reducció dels bitllets de 500, 200, 100 € en circulació (increment dels retinguts per les entitats financeres).

Reducció dels percentatges d'economia submergida i de frau fiscal

Termini d'implantació:

2016-2018

REFERÈNCIES

ⁱ **1.b. Conceptes i estimacions: l'economia submergida i el frau fiscal**

Es pot calcular el frau fiscal “degut exclusivament a l'economia submergida multiplicant el tipus impositiu efectiu mitjà de l'economia legal pel volum d'economia submergida – uns 200.000 milions d'euros-, menys un mínim tècnic del 5%. En l'actualitat, aquest valor rondaria el **20%** de la recaptació total obtinguda, i equivaldria a uns **67.000 milions d'euros, un 6,5% del PIB**”.

ⁱⁱ **2.b.1.El control d'activitats o operacions vinculades a sectors específics**

Tradicionalment, el sector immobiliari i les operacions que s'hi desenvolupen han estat un focus important d'incompliment tributari. **L'opacitat de moltes transaccions** ha portat a la seva manca de declaració, a què no sempre coincideixi la causa real del negoci amb la causa formalment documentada, i a què s'ocultin característiques dels immobles o bé es declari valors o imports de les operacions de compravenda que no coincideixen amb els reals. En la majoria de casos, aquest tipus d'operacions posen de manifest una capacitat econòmica elevada subjecta a tributació i, en ocasions, **s'utilitza aquest sector per donar sortida a ingressos obtinguts de manera il·lícita, mitjançant el blanqueig de capitals**. Essent així, la comprovació d'aquestes operacions podria donar informació sobre altres conductes susceptibles d'investigació.

L'arrendament de béns immobles, les adjudicacions en subhasta, l'atorgament i transmissió de concessions administratives o la compravenda d'or, joies i altres béns mobles usats són activitats susceptibles d'un seguiment i control específic, que donar lloc a diferents mesures que es contemplen en aquest pla.

Un altre sector que pot ser conflictiu és el **del joc**, és a dir, el sector de casinos, bingos, màquines recreatives, rifes i tómbols. Es poden produir situacions d'ocultació de l'activitat o manca de declaració fiscal i, d'altra banda, supòsits d'empreses crònicament moroses en relació amb les seves obligacions de pagament periòdic dels tributs corresponents, i en les quals s'hauran d'articular mecanismes coordinats amb la Direcció General de Tributs i Joc tendents a l'execució de les fiances constituïdes per a l'autorització de l'activitat.

El sector turístic, en relació a l'IEET, i especialment l'**activitat de lloguer d'habitatges d'ús turístic** i d'apartaments turístics (on per la participació de petits propietaris i la incidència de la crisi econòmica es poden produir situacions d'economia submergida i fins i tot d'activitat il·legal), representa un camp de treball en què esdevé imprescindible la coordinació entre la pròpia Agència, el Departament d'Empresa i Ocupació (Direcció General de Turisme), el Departament d'Interior (Direcció General de la Policia) i l'AEAT. Mereix especial atenció el necessari seguiment i control de l'activitat que realitzen les empreses que anuncien allotjament turístic ubicat a Catalunya a través de portals d'Internet i que permeten fer, a través de canal telemàtic, reserves d'estades en establiments turístics i el seu pagament, total o parcial.

Dins el mateix sector turístic, s'ha de posar el focus en els **creuers** que fan estada als nostres ports, per tal de detectar els casos en què es merita l'IEET sense que aquest hagi estat declarat. En aquest cas, és necessària la informació subministrada per les autoritats portuàries, tant catalanes com estatals.

ⁱⁱⁱ **3.b. Mesures de control tributari, detecció i correcció del frau**

3.b.1. Mesures de control d'activitats o operacions vinculades a sectors específics

Núm. 3.b.1.1 Títol Control del sector immobiliari a través dels intermediaris que operen en aquest àmbit Redactat: Impulsar i intensificar les actuacions de comprovació en relació als intermediaris immobiliaris pel tal de detectar arrendaments i altres operacions subjectes a l'ITP o a l'IEET i **entregues d'efectiu no declarades**. Finalitat: Reduir les actuacions fraudulentament en aquest sector històricament propens al frau fiscal i amb transcendència en els impostos que actualment gestiona l'Agència. Indicadors de seguiment: Increment del deute descobert com a conseqüència de les actuacions realitzades. Termini implantació: 2016-2017

---

^{iv} **6. Reduir el diner en efectiu i promoure l'ús del diner personalitzat.** Cal començar per obligar totes les administracions públiques i els seus alts càrrecs (electes i no electes) a acollir-se a un Règim de Transparència - només ús de diner personalitzat -. Cal oferir beneficis fiscals als ciutadans i les empreses que s'acullin voluntàriament a aquest Règim de Transparència. Cal afavorir la reducció de l'ús social del diner anònim (efectiu) i la generalització del diner personalitzat (mitjans electrònics que garanteixen la traçabilitat).

^v **17. Obligar totes les administracions públiques i els seus alts càrrecs (electes i no electes) a acollir-se al Règim de Transparència:** només podran emprar diner personalitzat, targetes o transferències amb mitjans electrònics, perquè així la justícia, en cas de denúncia, pugui obtenir una documentació exhaustiva dels ingressos i despeses.

18. Oferir beneficis fiscals als ciutadans i les empreses que s'acullin voluntàriament al Règim de Transparència –només ús de diner personalitzat–, perquè estaran fora de sospita de no pagar tots els impostos que els corresponen. Així s'estimula la incorporació al Règim de Transparència voluntari de la gent honrada, que no té res a amagar i s'estreny el cercle del frau i de la corrupció.

19. Afavorir la reducció de l'ús social del diner anònim (efectiu) i la generalització del diner personalitzat (mitjans electrònics que garanteixen la traçabilitat). Començar per reduir, fins a eliminar, la circulació dels bitllets de 500, 200 i 100 €. És una mesura destinada a fer aflorar el diner negre, que ja no podrà ser reutilitzat per a comportaments delictius (mafiosos, evasors o corruptors). Oferir una targeta moneder (de dèbit) i un compte corrent d'ús gratuït per a tothom –sense comissions ni interessos–. Només el diner personalitzat deixa rastre i permet a la justícia investigar documentalment tot tipus de delictes en què hi pot intervenir diner. Cal afavorir la progressiva implantació d'una targeta ciutadana (identificació, pagament, sanitària, electoral, etc.), una targeta multifunció que permeti simplificar l'Administració pública, reduir la burocràcia i combatre molts dels delictes que avui perjudiquen la democràcia i l'equitat. Cal també, però, implantar sistemes que garanteixen una estricta protecció de dades personals, de manera que aquestes només siguin consultables per l'interessat i pels jutges en cas d'instrucció de delictes. És imprescindible incorporar mecanismes de seguretat que limitin l'accés de cada organisme tan sols als camps que li corresponen. També és imprescindible assegurar la inclusió de tothom (persones no regularitzades, etc.).

^{vi} - Veure més a: <http://www.mientrastanto.org/boletin-144/notas/billetes-de-500-euros-a-4-pesetas#sthash.S6kpX7kx.dpuf>